

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 17CoCsp/49/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8122200882
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 06. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Burešová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8122200882.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Burešovej a členov senátu JUDr. Eduarda Valenčina, a JUDr. Mariána Hoffmanna, PhD. v spore žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. X, XXX XX D., právne zastúpená JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom ul. Sov. hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému POHOTOVOST' s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, právne zastúpený JUDr. Katarínou Hegedúšovou, advokátkou so sídlom Majerníkova 3/A, 841 05 Bratislava, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 118,40 eur a určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 8Csp/8/2022-209 zo dňa 07.11.2023 takto

rozhodol:

Mení rozsudok prvoinštančného súdu tak, že:

I. Určuje, že úver poskytnutý na základe Zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 809900158 zo dňa 10.8.2017 je bezúročný a bez poplatkov.

II. Žalovaný je povinný vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 118,40 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 118,40 eura od 28.1.2022 do zaplatenia do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku.

III. Žalobkyni priznáva nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu voči žalovanému v s tým, že o výške tejto náhrady rozhodne samostatným uznesením prvoinštančný súd.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozhodol takto cit.:

I. Žalobu o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru poskytnutého na základe Zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 10.08.2017 č. 809900158 zamieta.

I a. V tejto časti konania je žalobkyňa povinná nahradiť žalovanému trovy konania v rozsahu 100 %.

II. Žalovaný je povinný vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie vo výške 118,40 eur, spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 118,40 eur od 28.01.2022 do zaplatenia sumy 118,40 eur, a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

II a. V tejto časti konania je žalovaný povinný nahradiť žalobkyni trovy konania v rozsahu 100 %.

2. Rozhodnutie právne odôvodnil § 3 ods.1, § 39, §41, § 52 ods. 1, ods. 2, ods. 3 a ods. 4, § 53 ods. 1,2,3 a ods. 5, § 53a, § 54 ods. 1 a ods. 2, § 456, § 454 a § 451 ods. 1, zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky

zákonník (ďalej len „Občiansky zákoník“), § 9 ods. 2, § 11 ods. 1 a ods. 4 zákona č. 129/2010 o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „ZoSÚ“), § 262 ods. 1 a § 255 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).

3. Súd prvej inštancie tak rozhodol o žalobe, ktorou sa pôvodne žalobkyňa domáhala určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, vydania bezdôvodného obohatenia vo výške 118,40 eur s prísl. a tiež vyhlásenia neprijateľnej zmluvnej podmienky. Prvým rozsudkom č.k. 8Csp 8/2022-54 zo dňa 31.3.2022 súd žalobe v celom rozsahu vyhovel. Proti rozsudku podala žalovaná odvolanie vo výroku o určení bezúročnosti a bezpoplatkovosti a vo výroku o vydanie bezdôvodného obohatenia. Odvolací súd uznesením č.k. 17CoCsp/34/2022-89 zo dňa 20.10.2022 v napadnutom rozsahu prvoinštančný rozsudok zrušil a vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie prvoinštančnému súdu.

4. Prvoinštančný súd vykonal opätovne vo veci dokazovanie, doplnil skutkový stav a vo veci opätovne rozhodol. Vo svojom odôvodnení poukázal na skutočnosť, že žalobkyňa namietala v žalobe absenciu uvedenia predpokladov použitých na výpočet RPMN v zmluve. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 7Cdo/183/2020, zo dňa 24.02.2021 z ustanovenia § 9 ods. 2 písm. j/ (v súčasnosti § 9 písm. h)/ zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení do 31. marca 2015 nevyplýva, že by jednou z náležitostí spotrebiteľskej úverovej zmluvy bol konkrétny matematický výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov alebo predpoklady pre jej výpočet. Zákon nepožaduje ani predpoklady pre výpočet RPMN špeciálne v zmluve označovať ako predpoklady pre výpočet RPMN. Takúto požiadavku pritom nie je možné vyvodiť gramatickým (jazykovým) ani teleologickým (účelovým) výkladom daného zákonného ustanovenia. V predmetnej Zmluve je uvedená výška úveru, výška a počet splátok. Na základe toho súd dospel k záveru, že Zmluva obsahuje všetky zákonom požadované náležitosti teda aj náležitosť podľa v tom čase účinného ust. 9 ods. 2 písm. k/ ZoSÚ.

Ďalej sa súd prvej inštancie zaoberal úrokmi za poskytovanie peňažných prostriedkov, Úroky za poskytovanie peňažných prostriedkov podliehajú ex offio súdnej kontrole v súvislosti dobrými mravmi. Dohodnutá výška úrokov 17,70 % ročne uvedená v zmluve podstatne /viac ako dvojnásobne/ prekračuje priemernú úrokovú mieru obchodných bánk pri spotrebiteľských úveroch poskytovaných domácnostiam v mesiaci august 2017 (7,04 %). Nebankový subjekt pri poskytovaní úverov síce podstupuje vyššiu mieru rizika, čo sa odráža aj vo výške úroku, avšak dohodnutá výška úrokov /aj keď pri bankách/ musí byť stále súladná s požiadavkou dobrých mravov a nesmie vykazovať znaky nepoctivého úžerného úroku. Nezodpovedá preto všeobecne uznávaným vzťahom medzi ľuďmi, aby veriteľ v takejto situácii poskytoval dlžníkovi neprimerané úroky. V tejto súvislosti súd poukazuje aj na Rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 3Co/114/2014 zo dňa 05.11.2014, ktorý uviedol: „Výška zmluvných úrokov, pokiaľ tieto úroky prevýšia priemer úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere o viac ako 100 % je neprijateľná a odporuje dobrým mravom. Prevýšenie úrokov o 100 % oproti priemeru úrokov za úvery poskytované bankami je netolerovateľné za žiadnych okolností a preto správne postupoval súd prvého stupňa, ak nepriznal žalobcovi žiadané úroky predstavujúce viac ako 100 % oproti priemeru úrokov na trhu pri porovnateľnom úvere (v tom čase 12,67 % ročne). V tejto súvislosti odvolací súd zároveň zdôrazňuje, že pokiaľ sú úroky neplatné v celom rozsahu, nemožno ich ďalej ani moderovať, a preto súd prvého stupňa nesprávne postupoval, ak považoval dohodu o výške úrokov nad 12,67 % ročne za absolútne neplatnú. Správne mal ustáliť, že úroky sú neplatné v celom rozsahu. Táto okolnosť totiž spôsobuje značnú nerovnováhu v postavení účastníkov v neprospech spotrebiteľa v zmysle § 53 ods. 1, 5 Občianskeho zákonníka a za týchto okolností je potrebné hodnotiť dohodu o výške úrokov ako absolútne neplatnú.“ Vzhľadom na vyššie uvedené súd teda dospel k záveru, že dohodnutá úroková sadzba vo výške 17,70 % ročne je v rozpore s dobrými mravmi, a preto je zmluva v zmysle § 39 OZ neplatná. Dojednanie o výške úroku je také dojednanie, ktoré nemožno oddeliť od ostatného obsahu zmluvy. V danom prípade ide totiž o zmluvu o úvere, ktorej podstatnou náležitosťou je podľa § 497 ods. 1 Obchodného zákonníka záväzok dlžníka okrem vrátenia peňažných prostriedkov aj zaplatenie úrokov. Nemožno potom aplikovať ust. § 41 Občianskeho zákonníka o čiastočnej neplatnosti zmluvy o úvere (v časti dohody o úroku), keďže z povahy právneho úkonu - zmluvy o úvere nevyplýva, že časť dojednania o úrokoch možno oddeliť od ostatného obsahu zmluvy. Je preto potrebné ustáliť, že zmluva o úvere dojednaná medzi sporovými stranami je neplatná ako celok (viď rozsudok Krajského súdu Bratislava zo dňa 24.02.2021, sp.zn. 7Co/226/2017). Rovnako Najvyšší súd SR v rozsudku zo dňa 20.04.2011, sp.zn. 5Obdo/47/2010, uviedol, že čiastočná neplatnosť právneho úkonu je možná len za podmienok, ktoré ustanovuje § 41

Obč. zák. Čiastočná neplatnosť sa však vylúči, ak sa dôvod neplatnosti týka podstatnej náležitosti (essentialia), v takomto prípade bude neplatným vždy právny úkon ako celok.

Z dôvodu neplatnosti Zmluvy tak žalovanému vznikol nárok iba na vrátenie finančných prostriedkov, ktoré z jeho strany boli žalobkyni poskytnuté, a to vo výške 400,- eur. Nakoľko však žalobkyňa v prospech žalovaného uhradila celkovo sumu 518,40 eur, čo nebolo medzi stranami sporné, na strane žalovaného došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia vo výške 118,40 eur, vrátane uplatneného úroku z omeškania, ktoré je povinný vydať žalobkyni.

O trovách rozhodol v zmysle §255 ods.1 a § 262 ods.1 tak, že žalobkyňa nebola úspešná vo výroku o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru a vo výroku o vydanie sumy 118,40 eur nebol úspešný žalovaný. Preto trovy priznal úspešnej strane sporu.

5. Proti tomuto rozsudku podala žalobkyňa odvolanie, a to z dôvodu nesprávnych skutkových zistení a nesprávneho právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie. Vo svojom odvolaní uviedla, že ide o v poradí druhý prvoinštančný rozsudok, keď rozsudkom z 31.03.2022 bola okrem ďalších výrokov, určená bezúročnosť a bezpoplatkovosť a priznaná náhrada trov konania. Odvolacím rozhodnutím bolo súdu prvej inštancie vytknuté, že neskúmal, či úroková sadzba úveru vo výške 17,7% ročne nie je v rozpore s ustanovením §39 Občianskeho zákonníka a ak áno, či uvedená okolnosť spôsobuje bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru, alebo či spôsobuje čiastočnú neplatnosť právneho úkonu. Súd prvej inštancie, riadiac sa názorom odvolacieho súdu zistil, že výška úrokov 17,7% ročne viac ako dvojnásobne prekračuje priemernú úrokovú mieru pri spotrebiteľských úveroch poskytovaných domácnostiam v mesiaci august 2017 (7,04%) Z tohto zistenia však urobil záver, s ktorým odvolací súd v odvolacom rozhodnutí nepočíta, keď dospel k záveru, že absolútne neplatnou je celá úverová zmluva. Odvoláva sa pritom na starší rozsudok Krajského súdu Prešov z roku 2014. Žalobkyňa pokladá tento záver súdu prvej inštancie za mylný, rozporný so špeciálnou právnou úpravou, a to zákonom č.129/2010 Z.z. Podľa názoru žalobkyne je dohoda o výške ročnej úrokovej sadzby absolútne neplatná, ale v zmysle špeciálnej právnej úpravy táto skutočnosť nespôsobuje absolútnu neplatnosť celého právneho úkonu, ale bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru z dôvodu absencie povinnej predpísanej náležitosti. Podľa §9 ods.2 písm. i) zákona č.129/2010 Z.z., zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí musí okrem iného obsahovať úrokovú sadzbu. Predmetná úverová zmluva úrokovú sadzbu, z dôvodu jej absolútnej neplatnosti, neobsahuje. Dôsledkom porušenia povinnosti uviesť v zmluve úrokovú sadzbu, je podľa us. § 11 ods.1 písm.b) zákona č.129/2010 Z.z. bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru.

Žalobkyňa trvala na bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru aj z dôvodu absencie doby trvania zmluvy a predpokladov použitých na výpočet RPMN. Poukázala pritom na uznesenie Krajského súdu Prešov sp.zn. 1CoCsp/18/2023, ktorým boli Súdnemu dvoru EÚ predložené prejudiciálne otázky, týkajúce sa doby trvania zmluvy a predpokladov použitých na výpočet RPMN v spotrebiteľskej zmluve. Bez transparentného údajov, týkajúceho sa načerpania úveru, nie je možné podľa názoru žalobkyne RPMN vypočítavať.

Vzhľadom na vyššie uvedené žiadala rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť, žalobe žalobkyne o určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru vyhovieť a priznať jej v tejto časti plnú náhradu trov celého konania.

6. K predmetnému odvolaniu sa žalovaný nevyjadril.

7. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (ustanovenie § 34 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (ustanovenie § 385 CSP a contrario) tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli súdu Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné.

8. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

Predmetom odvolacích námietok je určenie bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru z dôvodu absencie podstatných náležitostí zmluvy o úvere podľa § 9 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z.z. Prvoinštančný súd nezistil absenciu náležitosti podľa § 9 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z.z., preto žalobu v tejto časti zamietol. Ale zistil

absolútnu neplatnosť zmluvy podľa § 39 OZ. Preto nariadil žalovanému, aby vydal žalobkyni bezdôvodné obohatenie.

Pre účely rozhodnutia o odvolaní žalobkyne, ktorá žiadala určiť bezúročnosť a bezpoplatkovosť zmluvy o úvere, výrok o plnení 118,40 eura s prísl. je závislý od tohto určenia, preto musel byť podľa § 367 ods. 2, veta posledná, predmetom odvolacieho prieskumu.

9. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích námietok v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, teda, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

10. Čo sa týka námietky, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, odvolací súd uvádza, že nielen súdnou praxou, ale aj teóriou práva je ustálené, že dokazovanie v súdnom spore prebieha vo viacerých fázach - od navrhnutia dôkazu, cez jeho zabezpečenie, vykonanie a následné vyhodnotenie. Kým navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou strán sporu, len súd rozhodne, ktorý z označených a navrhnutých dôkazov vykoná. Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci všeobecného súdu korigovať návrhy strán sporu na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prejednávanej veci nie je relevantný. Ak však súd odmietne vykonať určitý účastníkom navrhovaný dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy. (pozri nález Ústavného súdu SR, sp. zn. I. ÚS 350/08 zo dňa 30.9.2010).

Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam. Ustálenie skutkového stavu prvoinštančným súdom zodpovedá pravidlám formálnej logiky. Súd neodmietol vykonať žiadne navrhnuté dôkazy, zvýšenú procesnú aktivitu súdu v prospech žalobkyne ako spotrebiteľky (§ 295 CSP) nebolo potrebné realizovať. Zistený skutkový stav prvoinštančným súdom je správny, v odvolacom konaní nie je potrebné ho dopĺňať. Dovolací súd je skutkovým stavom tak, ako ho zistil prvoinštančný súd viazaný.

11. Vo vzťahu k námietke, že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci odvolací súd zdôrazňuje, že pod právnym posúdením treba rozumieť činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových tvrdení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce správny právny predpis použil, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne závery (viď napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. Cdo 7/2010). Po oboznámení sa s predloženým spisom mal odvolací súd za preukázané, že táto odvolacia námietka bola naplnená, nakoľko súd prvej inštancie síce aplikoval na predmetný prípad správny predpis, ale tento nesprávne interpretoval.

12. V zhode so súdom prvej inštancie, ani odvolací súd v predmetnej veci nemal pochybnosti o tom, že predmetný vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným, je vzťahom spotrebiteľským, pretože uzatvorená zmluva je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, kde žalovaný vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalobkyňa je spotrebiteľom, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti (§ 50 OZ).

13. Medzi žalobkyňou a žalovaným došlo dňa 10.08.2017 k zatvoreniu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej žalovaný poskytol žalobkyni spotrebiteľský úver vo výške 400 eur. Súčasťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere bola aj dohodnutá výška úrokovej sadzby vo výške 17,70 %, RPMN vo výške 19,21 % a priemerná RPMN vo výške 10,94 %. Žalobkyňa sa zaviazala splácať poskytnutý spotrebiteľský úver v pravidelných 36-tich mesačných splátkach po 14,40 eur vždy k 19-temu dňu v mesiaci, počnúc dňom 19.09.2017, pričom termín konečnej splatnosti bol stanovený na deň 19.08.2020.

14. Súd prvej inštancie v bode 10 napadnutého rozhodnutia uviedol, že úroky za poskytovanie peňažných prostriedkov podliehajú ex offio súdnej kontrole v súvislosti s dobrými mravmi. V danom

prípade bola ročná úroková sadzba v zmluve o spotrebiteľskom úvere zo dňa 10.08.2017 uvedená vo výške 17,70 %. Takto dojednaná úroková sadzba v podstatnej miere, viac ako dvojnásobne prekračovala priemernú úrokovú mieru, ktorá bola poskytovaná obchodnými bankami v rozhodnom období pri spotrebiteľských úveroch poskytovaných domácnostiam s fixáciou od 1 do 5 rokov. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, dospel súd prvej inštancie k záveru o absolútnej neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a to z dôvodu jej rozporu s dobrými mravmi. Súd prvej inštancie uviedol, že nemožno aplikovať ustanovenie §41 Občianskeho zákonníka o čiastočnej neplatnosti zmluvy o úvere – v časti dohody o úroku, keďže z povahy právneho úkonu, zmluvy o úvere nevyplýva, že časť dojednaní o úrokoch možno oddeliť od ostatného obsahu zmluvy. Podľa názoru súdu prvej inštancie je preto potrebné ustáliť, že zmluva o úvere dojednaná medzi sporovými stranami je neplatná ako celok.

15. Odvolací súd k odvolacej argumentácii žalobkyne a právneho posúdeniu veci prvoinštančným súdom uvádza, že čo sa týka dojednaní úrokov, pri ich dojednávaní koná v súlade s dobrými mravmi len ten veriteľ, ktorý požaduje priemerný úrok bez ohľadu na to, že dlžník s ním uzatvára zmluvu v situácii pre neho nepriaznivej. Za konanie v súlade s dobrými mravmi možno považovať také konanie veriteľa, ktorý sa pri poskytnutí peňažných prostriedkov uspokojí bez ohľadu na to, v akej situácii sa nachádza dlžník, s primeranou výškou odplaty za užívanie poskytnutých finančných prostriedkov, a ktorý svoje voľné peňažné prostriedky mieni zhodnotiť obvyklým spôsobom. Pri uzatváraní zmluvy o spotrebiteľskom úvere a dojednaní úrokov nie je možné neprihliadnuť na skutočnosť, že dlžník uzatvára zmluvu a dohodou o úrokoch práve z dôvodov svojej inak neriešiteľnej finančnej situácie. Nie je preto v súlade so všeobecne uznávanými pravidlami správania sa a vzťahmi medzi ľuďmi, aby veriteľ v takejto situácii poskytoval neprimerané, až úžernícke, úroky. Neprimeranou a preto odporujúcou dobrým mravom je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe dojednaní obvyklú určenú najmä s prihliadnutím k najvyšším úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytovaní úverov alebo pôžičiek. Pri nebankových subjektoch, ktoré sú taktiež súčasťou finančného trhu sa vzhľadom na vyššiu mieru rizika vo všeobecnosti dajú akceptovať vyššie úroky, avšak rozhodne nie viac ako o 100 % oproti priemeru bánk.

16. V predmetnom prípade bola v úroková sadzba v zmluve o poskytnutí spotrebiteľského úveru dojednaná vo výške 17,70 %. Z údajov dostupných na stránke Národnej banky Slovenska je zrejmé, že výška úrokových sadzieb, ktorú poskytovali banky v rozhodnom období pri spotrebiteľských úveroch poskytovaných domácnostiam s fixáciou úrokov od 1 do 5 rokov je zrejmé, že výška úrokovej sadzby bola na úrovni 7,04 % ročne. V danom prípade teda dohodnutá miera úrokov vo výške 17,70 % viac ako dvojnásobne prekračovala výšku úrokov poskytovaných bankami v rozhodnom období.

17. Žiadna zo strán sporu v priebehu konania nerozporovala, že dojednaná výška úrokov je v rozpore s dobrými mravmi, a teda že toto dojednanie nie je v súlade so zákonom, je teda neplatné (§ 39 OZ). Prvoinštančný súd však neplatné dojednanie výšky úrokov z úveru posúdil ako spôsobujúce absolútnu neplatnosť celého právneho úkonu.

Tento právny názor však nie je v súlade so všeobecnou zásadou preferencie platnosti právnych úkonov pred ich neplatnosťou a následne, ak je to možné a neplatná časť zmluvného dojednaní je od platnej časti zmluvy oddeliteľná, pristúpiť k posúdeniu len časti právneho úkonu za neplatný.

V danom prípade predmetom posudzovania je zmluva o spotrebiteľskom úvere, ktorá musí mať náležitosti uvedené vo všeobecnom právnom predpise (OZ) a musí obsahovať ešte osobitné náležitosti uvedené v § 9 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z.z. Absenciu všeobecných náležitostí zmluvy sankcionuje všeobecný právny predpis, v danom prípade Občiansky zákonník. Absenciu osobitných náležitostí zmluvy sankcionuje osobitný právny predpis, teda zák. č. 129/2010 Z.z. v osobitnom ustanovení § 11 tohto zákona. Osobitný právny predpis má v danom prípade prednosť pred všeobecným predpisom (OZ). Preto, keď bolo zistené, že zmluvné dojednanie o úrokoch a ich výške odporuje dobrým mravom, toto dojednanie je absolútne neplatné. Absolútne neplatné dojednanie nespôsobuje absolútne neplatný celý zmluvný vzťah, ale len jeho časť, t.j. časť o úrokoch.

V § 9 ods. 2 písm. i) zák. č. 129/2010 Z.z. je úroková sadzba spotrebiteľského úveru podstatnou náležitosťou zmluvy. Ak je vyhodnotená ako absolútne neplatná, potom v spotrebiteľskom úvere ako podmienka absentuje.

Jej absencia je sankcionovaná v § 11 ods. 2 písm. b) zák. č. 129/2010 Z.z. tak, že poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Ak aj v minulosti súdy rozhodovali o absolútnej neplatnosti celých právnych úkonov v prípade absencie náležitostí podľa Občianskeho či Obchodného zákonníka, tieto zmluvy nepodliehali osobitnému režimu

podľa § 129/2010 Z.z. a nemali charakter spotrebiteľského úveru. Keďže na základe preskúmanej zmluvy sa riadne plnilo, splatnosť úveru uplynula, dojednanie o úrokoch je oddeliteľnou časťou zmluvy, čo vyplýva aj zo sankcie podľa § 11 ods. 2 zák. č. 129/2010 Z.z., v tejto časti odvolací súd zmenil právne posúdenie prvoinštančného súdu a žalobe o určenie bezúročnosti a bezpoplatnosti poskytnutého úveru vyhovel.

V priebehu konania prvoinštančný súd zistil, že žalobkyňa poukázala žalovanému 518,40 eur a reálne obdržala 400 eur. Rozdiel, t.j. sumu 118,40 eur je potom potrebné považovať za bezdôvodné obohatenie na strane žalovaného podľa § 451 OZ, keď žalovaný prijal plnenie, ktoré mu bolo poskytnuté žalobkyňou, hoci na to nebol právny dôvod (lebo § 11 ods. 2 explicitne o neexistencii nároku na právny dôvod na úroky z úveru upozorňuje), súd zaviazal žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia žalobkyni vo výške 118,40 eur, vrátane úrokov z omeškania podľa § 517 ods. 1, 2 OZ.

Žalovaný bol vyzvaný na úhradu sumy 118,40 eur doručením žaloby dňa 26.1.2022. Dlh neuhradil, preto sa dňa 28.1.2022 (deň po termíne určený na plnenie 27.1.2022) dostal do omeškania.

18. Žalobkyňa vo svojom odvolaní namietala, že predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje podstatné náležitosti v zmysle ust. § 9 ods. 2 ZoSÚ platného v čase uzatvorenia zmluvy, a síce uvedenie doby trvania zmluvy a predpokladov použitých na výpočet RPMN.

Predmetné námietky žalobkyne považoval súd za nedôvodné.

19. Odvolací súd poukazuje na Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp.zn. 2Cdo/69/2020 z dňa 30.11.2021. V odôvodnení citovaného rozhodnutia Najvyšší súd SR okrem iného uviedol, cit.: „30.3. Pokiaľ ide o posúdenie správnosti záveru odvolacieho súdu, že predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosť v zmysle § 9 ods. 2 písm. f/ zák. č. 129/2010 Z. z. (v znení v dobe uzavretia zmluvy, aktuálne ustanovenie § 9 ods. 2 písm. d/), a preto je potrebné úver považovať za úver bezúročný a bez poplatkov, tak je potrebné uviesť, že eurokonformný výklad ustanovenia § 9 ods. 2 písm. f/ zák. č. 129/2010 Z. z. v znení v dobe uzavretia zmluvy umožňuje dospieť k záveru, že toto ustanovenie nevyžaduje, aby zmluva o úvere obsahovala presné uvedenie požadovaných informácií vo vzťahu ku každej náležitosti (t. j. k dobe trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a aj termínu konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru) osobitne, ale len vyjadruje požiadavku na uvedenie „doby, či dĺžky trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere“ v súlade s článkom 10 ods. 2 písm. c/ Smernice (viď vyššie body 15. až 27. aj 29. tohto rozhodnutia).

20. O ustálenej rozhodovacej praxi k zodpovedaniu otázky neuvedenia doby trvania zmluvy odvolací súd dáva do pozornosti aj nasledujúce rozhodnutie:

21. Z odôvodnenia uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 1Cdo/167/2021 z dňa 27.4.2022 vyplýva právny záver, podľa ktorého „16.2. V posudzovanom prípade, hoci len samotná v zmluve explicitne uvedená formulácia doby trvania úveru („do splatenia všetkých záväzkov Klienta podľa Zmluvy“) bola aj podľa dovolacieho súdu nejasná a nedostatočná, na splnenie požiadavky podľa § 9 ods. 2 písm. f/ zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom do 30.4.2018. No súčasne sa dovolací súd domnieva, že z celkového obsahu konkrétnych zmluvných dojednaní medzi stranami bolo možné zistiť údaj o dobe, či dĺžke trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Zmluva o spotrebiteľskom úvere obsahovala okamih, dokedy je spotrebiteľ povinný najneskôr splatiť úver - termín konečnej splatnosti zmluvy - údaj 5/2020 tento údaj zároveň odpovedal údaju - 120-tich mesačných splátok od uzavretia zmluvy o spotrebiteľskom úvere - dňa 21.4.2015, so splatnosťou prvej splátky - dňa 20.6.2015 a splatnosťou ďalších splátok vždy - 20. dňa v mesiaci. 16.3. Preto podľa dovolacieho súdu, i bez explicitného uvedenia údaja o dobe trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere (napr. v konkrétnom prípade - doba trvania úveru: 120 mesiacov), je zrejmé, že zmluva o spotrebiteľskom úvere primeraným a zrozumiteľným spôsobom, nepripúšťajúcim pochybnosti aj z perspektívy tzv. priemerného spotrebiteľa, obsahovala informáciu pre spotrebiteľa o dobe (či čase) jej trvania v súlade s § 9 ods. 2 písm. f) zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom do 30.4.2018 vo svetle eurokonformného výkladu článku 10 ods. 2 písm. c/ smernice o zmluvách o spotrebiteľskom úvere, a tak umožňovala spotrebiteľovi v čase podpisu zmluvy poznať časový rozsah záväzku.“

22. K uvedenej otázke Najvyšší súd Slovenskej republiky prijal právny záver, ktorý bol zverejnený v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 7/2021 pod č. 86, podľa ktorého „Z ustanovenia § 9 ods. 2 písm. j/ zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov v znení do 31. marca 2015 nevyplýva, že by jednou z náležitostí

spotrebiteľskej úverovej zmluve bol konkrétny matematický výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov alebo predpoklady pre jej výpočet.“ V odôvodnení citovaného uznesenia najvyšší súd uviedol, že „Údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov je indikátorom posúdenia výhodnosti či nevýhodnosti úveru. Pri tomto údaji preto zákonodarca požaduje súčasne uviesť všetky predpoklady použité na jeho výpočet, teda nestačí len uvedenie jeho výšky. 11.1. Dovolací súd má za to, že v predmetnej úverovej zmluve sú uvedené všetky predpoklady potrebné na výpočet RPMN, ktorými sú uvedenie výšky úveru, výšky splátky, jej intervalu, počtu splátok, uvedenie výšky úrokov, nákladov na poistenie a prípadných poplatkov, ktoré údaje zo zmluvy jednoznačne vyplývajú. 12.1. Dovolací súd, na rozdiel od súdov nižších inštancií, zastáva názor, že zo znenia § 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 Z. z. nevyplýva povinnosť veriteľa uviesť v zmluve konkrétny matematický výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov, pričom zákon nepožaduje ani predpoklady pre výpočet RPMN špeciálne v zmluve označovať ako predpoklady pre výpočet RPMN. Takúto požiadavku pritom nie je možné vyvodiť gramatickým (jazykovým) ani teleologickým (účelovým) výkladom daného zákonného ustanovenia. 12.2. V posudzovanom prípade zákon o spotrebiteľských úveroch výslovne neukladá uviesť v zmluve i matematický výpočet výšky ročnej percentuálnej miery nákladov, ako to vyplýva z dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu. Pokiaľ by takúto požiadavku mal zákonodarca v úmysle, nič mu nebránilo uviesť ju v danej právnej norme. Zákonodarca pritom formulačne jednoznačne požaduje, aby boli v zmluve uvedené len predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov, pričom pod predpokladmi nie je možné rozumieť uvedenie vzorca výpočtu, ktorý (vzorec) je len jeden, navyše spotrebiteľovi prístupný priamo v zákone, v jeho prílohe č. 2. Pokiaľ odvolací súd považuje za predpoklad na výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov i vzorec na jej výpočet, s týmto sa dovolací súd nestotožňuje. 12.3. Z uvedených dôvodov potom záver súdov nižších inštancií, že predmetná zmluva v rozpore s § 9 ods. 2 písm. j) Zákona o spotrebiteľských úveroch neobsahuje zákonnú náležitosť, a to všetky predpoklady použité pre výpočet RPMN, čo má za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť predmetného úveru v zmysle § 11 ods. 1 písm. a) Zákona o spotrebiteľských úveroch, nie je správny.“ (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 24. februára 2021, sp. zn. 7Cdo/183/2020).

23. Otázka uvedenia predpokladov pre výpočet RPMN už bola Najvyšším súdom Slovenskej republiky ustálená, preto nie je dôvodu odchyliť sa od právneho názoru najvyšších súdnych autorít.

24. „15. Dovolací súd preto zastáva názor, že zo znenia § 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 Z. z. nevyplýva povinnosť veriteľa uviesť v zmluve konkrétny matematický výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov, pričom zákon nepožaduje ani predpoklady pre výpočet RPMN špeciálne v zmluve označovať ako predpoklady pre výpočet RPMN. Z uvedených dôvodov potom záver súdov nižších inštancií, že predmetná zmluva v rozpore s § 9 ods. 2 písm. j) Zákona o spotrebiteľských úveroch neobsahuje zákonnú náležitosť, a to všetky predpoklady použité pre výpočet RPMN, čo má za následok bezúročnosť a bezpoplatkovosť predmetného úveru, nie je správny.“ (Uznesenie NS SR sp. zn. 2Cdo/127/2021 zo dňa 27.4.2023)

25. „22. Najvyšší súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. 7Cdo/183/2020 zo dňa 24.2.2021 (z bodu 11. odôvodnenia) uviedol „Údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov je indikátorom posúdenia výhodnosti či nevýhodnosti úveru. Pri tomto údaji preto zákonodarca požaduje súčasne uviesť všetky predpoklady použité na jeho výpočet, teda nestačí len uvedenie jeho výšky. Dovolací súd má za to, že v predmetnej úverovej zmluve sú uvedené všetky predpoklady potrebné na výpočet RPMN, ktorými sú uvedenie výšky úveru, výšky splátky, jej intervalu, počtu splátok, uvedenie výšky úrokov, nákladov na poistenie a prípadných poplatkov, ktoré údaje zo zmluvy jednoznačne vyplývajú. ...zo znenia § 9 ods. 2 písm. j) zákona č. 129/2010 Z. z. nevyplýva povinnosť veriteľa uviesť v zmluve konkrétny matematický výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov, pričom zákon nepožaduje ani predpoklady pre výpočet RPMN špeciálne v zmluve označovať ako predpoklady pre výpočet RPMN. Takúto požiadavku pritom nie je možné vyvodiť gramatickým (jazykovým) ani teleologickým (účelovým) výkladom daného zákonného ustanovenia. V posudzovanom prípade zákon o spotrebiteľských úveroch výslovne neuvádza uviesť v zmluve i matematický výpočet výšky ročnej percentuálnej miery nákladov, ako to vyplýva z dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu. Pokiaľ by takúto požiadavku mal zákonodarca v úmysle, nič mu nebránilo uviesť ju v danej právnej norme. Zákonodarca pritom formulačne jednoznačne požaduje, aby boli v zmluve uvedené len predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov, pričom pod predpokladmi nie je možné rozumieť uvedenie vzorca výpočtu, ktorý (vzorec) je len jeden, navyše spotrebiteľovi prístupný priamo v zákone, v jeho prílohe č. 2. Pokiaľ odvolací súd považuje za

predpoklad na výpočet ročnej percentuálnej miery nákladov i vzorec na jej výpočet, s týmto sa dovolací súd nestotožňuje.“ (Uznesenie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 24CoCsp/51/2021 zo dňa 25.5.2022)

26. Odvolací súd tak vzhľadom na vyššie uvedené vyhodnotil ako nedôvodnú aj námietku žalobkyne týkajúcu sa absencie predpokladov pre výpočet RPMN. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na to, že predmetná úverová zmluva obsahuje aj vzorec výpočtu RPMN s uvedením všetkých predpokladov, ktoré sa použijú pre výpočet RPMN s legendou, ktorý parameter čo znamená, pričom všetky tieto parametre, teda predpoklady pre výpočet RPMN sú v zmluve uvedené.

27. Podľa ustanovenia § 388 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie. Keďže v danom prípade neboli podmienky na potvrdenie a ani na zrušenie napadnutého rozsudku, odvolací súd ho podľa § 388 CSP zmenil.

28. Zmenou napadnutého rozsudku vznikla podľa § 369 ods. 2 CSP odvolaciemu súdu povinnosť rozhodnúť o celom nároku na náhradu trov prvoinštančného, ako aj odvolacieho konania. Tento nárok tvorí jeden celok. O nároku na náhradu trov celého konania potom odvolací súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 2 CSP tak, že žalobkyni priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania (prvoinštančného aj odvolacieho) v plnom rozsahu z dôvodu jej plného procesného úspechu vo veci. O výške náhrady trov konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozsudku, a to samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

29. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0 (§393 ods. 2 veta druhá Civilného sporového poriadku).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).